

Frederik Pohl - DEJTE ŠANCI MRAVENCŮM

Gordymu se tříhodinovou válku přežít podařilo... obyvatelům Detroitu nikoliv. Když začaly padat bomby, byl totiž právě na cestě do Washingtonu, kam odvážel xeroxy plánů a modely svého objevu.

Manželku nechal doma a už nikdy se mu po ní nepodařilo najít ani tu sebemenší stopu. Jejich děti takové štěstí bohužel neměly. Prázdniny trávil sotva třicet kilometrů od Detroitu v letním táboře, který se naneštěstí nacházel přímo po směru pravidelného proudění větrů. Bolesti nepřišly hned, začaly je cítit až ke konci měsíce - posledního měsíce jejich života.

Gordymu se k nim podařilo dostat i přes tvrdé a neústupné letecké hlídky, které oblast uzavřely. Věděl, že je díky nemoci z ozáření čeká neodvratná smrt - což ony zatím jen nejasně tušily. Měly před sebou ještě týden štěstí... štěstí, jež trpklo na jazyku. Zbývalo jim ještě posledních sedm dní, které mohly strávit spolu, až do chvíle, kdy se jejich bolesti staly nesnesitelnými.

To byli jediní lidé, v jejichž společnosti Gordy v tom roce byl.

Hned poté, co klesla úroveň radioaktivního záření, se vrátil do Detroitu; kam jinam by také měl jít. Na předměstí objevil opuštěný dům a začal pátrat po někom, od koho by ho odkoupil. Na Nouzové správě se mu vysmáli: "Jen se tam klidně nastěhujte, když jste takový blázen, že tu chcete zůstat!"

Když o tom Gordy uvažoval, uvědomoval si, že se stále nevzpamatoval z šoku. Jeho mozek, ještě nedávno precizně uvažující a trénovaný, téměř přestal pracovat. Celý život se mu zúžil na pouhé přijímání potravy a hodiny spánku; když se ochladilo, začal se třást a úplně automaticky si zapálil oheň. Z Ministerstva války za tu dobu dostal dva nebo tři dopisy; pak za ním dokonce poslali svého člověka, aby zjistil, co je s těmi věcmi, které měl přivést do Washingtonu. Úředník z ministerstva teď stál v kuchyni a s údivem pozoroval růžovou myš bez srsti, která tam klidně cosi požírala a pro jistotu udržoval bezpečnou vzdálenost od Gordyho ošuntělého oblečení a zarostlého obličeje.

"Pane Gordy, posílá mne za vámi samotný ministr," řekl. "Osobně se zajímá o váš objev."

Gordy zavrtěl hlavou. "Ministr je mrtev," odpověděl. "Ani ve Washingtonu to přece nikdo nepřežil."

"Máme nového ministra," muž se snažil vysvětlit situaci. Natáhl cigaretový kouř a odhodil pak nedopalek na kupičku smetí, kterou Gordy vymetl na dvůr. "Ministrem války je teď Arnold Cavanagh. Velmi dobře vás zná. Když jsem od něj odcházel, řekl mi: 'Jestli Salva Gordy má nějakou zbraň, musíme ji mít. Náš vojenský potenciál je zničený. Řekněte Gordymu, že teď potřebujeme jeho pomoc.'"

Gordy zkřížil ruce na prsou a vypadal teď jako hodně pohublý Buddha.

"Nemám žádnou zbraň," řekl.

"Ale máte něco, co se jako zbraň použít dá. Před válkou jste do Washingtonu psal, že..."

"Je po válce," přerušil ho Salva Gordy.

Muž z ministerstva se zhluboka nadechl, pokusil se ho přesvědčit ještě jednou, ale nakonec stejně odešel s prázdnou. Víckrát se už u něj nikdo neobjevil. Když si tu jeho zprávu přečetli, uvažoval po nějaké době Gordy, zřejmě celou záležitost odepsali jako nějaký bláznivý nápad - a asi měli pravdu.

Byl květen, Gordy právě ryl na zahrádce, když do jeho života vstoupil John de Terry. "Můžete mi dát něco k snědku?" ozvalo se za Gordyho zády.

Salva Gordy se otočil a uviděl malého špinavého mužíčka. Hřbetem dlaně si otřel ústa. "Budete si to muset odpracovat," odpověděl.

"Jsem pro."

Návštěvník položil své zavazadlo. "Jmenuji se John de Terry. Kdysi jsem tady v Detroitu žil."

"Já taky," odvětil Salva Gordy.

Gordy mu dal najíst a po jídle si od něho vzal nabízenou cigaretu. Po prvních šlucích se mu zatočila hlava - bylo to už dávno, co naposledy kouřil - a hned se mu John de Terry zdál sympatičtější. Společník by se mohl docela hodit, uvažoval. Společnost mu do jisté míry a svým způsobem dělaly růžové myšky, postupem času ale vyšlo najevo, že v důsledku mutací nepřišly jen o srst, ale začaly také mít chuť na maso. Jednoho dne se totiž ráno probudil a na noze objevil stopy po droboučkých myších zoubcích. Nezbylo mu, než je začít likvidovat. A když nepočítal mravence, žádná zvířata už nežila.

"Zdržíte se?" zeptal se Gordy.

"Nebudete-li proti tomu nic mít," odpověděl de Terry. "Jak se jmenujete?" Když mu Gordy řekl své jméno, mužovi z očí okamžitě zmizel jeho zvířecí pohled a vystřídalo ho překvapení. "Doktor Salva Gordy?" zeptal se. "Z matematicko-fyzikální fakulty v Pasadeně?"

"Ano, kdysi jsem v Pasadeně přednášel."

"A já tam studoval." John de Terry si začal rozpačitě uhlazovat své poničené oblečení. "To je ale už dávno. Vy jste mne znát nemohl, studoval jsem biologii. Ale já si vás dobře pamatuji."

Gordy vstal a pečlivě uhasil svou cigaretu. "To už je dávno za námi," řekl. "Už jsem na to všechno zapomněl. Nepustíme se třeba do práce na naší zahradě?"

To odpoledne se v paprscích teplého jarního slunce společně pořádně zapotili a Gordy zjistil, že práce, která je pro něho samotného galejemí, jde jim dvěma docela dobře od ruky. Ještě dřív než zapadlo slunce, došli až na konec pozemku. John de Terry se narovnal, opřel se o rýč a ztěžka oddechoval.

Rukou ukázal na bujný porost, který ohraničoval Gordyho pozemek. "Tu zahradu bychom mohli trochu zvětšit," řekl. "Vyplejeme támhleten plevel a můžeme mít víc potravy. Dokonce bychom mohli i..." Gordy zavrtěl hlavou a on se hned zarazil. "To nepůjde. Nedá se to vytrhnout," řekl Gordy. "Je to hrozně houževnatý plevel a navíc má silné a hluboké kořeny. Nedá se to ani vysekat. Je tu toho kolem nás všude plno a všechno tím pořád víc a víc zarůstá."

De Terry se zamyslel: "Mutace?"

"Nejspíš. A podívej se na tohle." Gordy mu pokynul a zavedl ho až na hranici vypletetého pozemku. Sehnul se a ze země zvedl cosi červeného. Zmítalo se mu to mezi ukazovákem a palcem.

De Terry si to z jeho dlaně vzal. "Další mutace?" zeptal se a pozvedl ruku ještě blíže k očím. "Vypadá to skoro jako mravenec," podotkl. "Ale má to úplně jiný hrudník... a měkké tělo." Chvilí si onoho tvora mlčky prohlížel. Ucítil v zádech mrazení a mravence s odporem odhodil. "Mikroskop by se tu asi nenašel, co? Kdybych to na vlastní oči neviděl, nevěřil bych tomu. Je to mravenec, ale zdá se, že vůbec nemá vzdušnicový dýchací systém. Je to prostě něco úplně jiného."

"Všechno se dnes úplně, ale úplně změnilo," řekl Gordy. Potom ukázal na dva prázdné řádky. "Támhle jsem měl mrkev. Tedy... alespoň jsem si myslel, že je to mrkev. Když jsem ji snědl, málem jsem se otrávil." Těžce vydechl. "Lidstvo svou šanci promarnilo, John. Už nám nestačila ani atomová bomba, ale nejradši bychom udělali zbraně ze všeho. Dokonce i já, já jsem vyrobil zbraň z něčeho, co nemělo s válkou vůbec nic společného. Až nám naše zbraně nakonec explodovaly do obličeje."

De Terry se zamyslel. "Možná, že si mravenci poradí líp. Teď je řada na nich."

"Kéž by jsi měl pravdu," řekl Gordy a nohou odhrnul zeminu u vchodu do mraveniště, které se hemžilo mravenci, a pozoroval, jaké zděšení to mezi nimi způsobí. "Bojím se ale, že jsou na to moc malí."

"Ale ne, proč? Tohle nejsou ti mravenci, jak je dnes známe, doktore Gordy. Hmyz byl vždy malý, za to mohlo jejich nedokonalé dýchací ústrojí. Jenže tihle tady, to jsou mutanti. Myslím... tedy, zdá se mi, že se jim vyvinuly

plíce. Teď by jim už v růstu nemělo nic bránit. A kdyby mravenci dosáhli velikosti člověka... ovládli by svět."

"Mravenci s plícemi!" Gordymu zazářili oči. "Možná, že by mohli vládnout světu, John. Až se jednou lidé definitivně pozabíjejí, kdo ví..."

De Terry zavrtěl hlavou a znovu se podíval dolů na své zašpiněné a roztrhané šaty. "Příští šance je už poslední," řekl. "Mravenci dostali svou příležitost už moc pozdě, o milióny a milióny let později než měli..."

Vzal svůj rýč. "Už mám zase hlad, doktore Gordy," řekl.

Vrátili se zpátky do domu a mlčky se najedli. Gordy byl hluboce zamyšlený a de Terry tu byl příliš nový, aby si dovolil vyrušit ho.

Když skončili s prací, padal soumrak a Gordy se pomalu zvedl, aby rozsvítil lampu. Pak se zarazil.

"Je to tvoje první noc tady, John," řekl. "Pojd' dolů do sklepa. Zapneme generátor a na tvou počest rozžehneme opravdové elektrické světlo."

De Terry následoval staršího přítele, klopýtal potmě po schodech do sklepa. Při světle svíček se pachtili s generátorem; byl celý ztuhlý, protože ho dlouho nikdo nepoužíval. Když konečně naskočil, běžel už dál jako hodinky. "Zachránil jsem ho ještě z vlastního domu," vysvětloval Gordy. "Tenhle generátor a... támhleto."

Rukou ukázal do rohu sklepa. "Říkal jsem ti, že jsem objevil novou zbraň," dodal "Tak to je ona."

De Terry se tím směrem otočil. Vypadá to jako obyčejná klec, napadlo ho. Nic zvláštního, je to téměř krychle, možná o něco větší než dospělý člověk.

"Jak to funguje?" zeptal se.

Salva Gordy se poprvé za dlouhé měsíce usmál. "Obyčejnou angličtinou se to popsat nedá," pustil se do vysvětlování. "A řečí matematiky podle všeho mluvit neumíte. Velmi zjednodušeně by se dalo říci, že tu dochází k přemístění časových koordinát. Říká vám to něco?"

"Ani ne," odpověděl Terry. "Co se při tom děje?"

"Ministerstvo války pro to vymyslelo název, který si vypůjčili od starého H. G. Welse. Nazvali to stroj času." Klidně se de Terry dával do obličeje, v němž se rýsoval údiv a děs. "Je to skutečně stroj času," zopakoval. "To, John, znamená, že bychom těm mravencům, jestli proti tomu nebudeš nic mít, přece jen mohli dát příležitost."

O čtrnáct hodin později vstoupili do klece, která měla už zase nabité baterie a její podivný motor nehlučně předl...

A o čtyřicet miliónů roků dříve z něj vystoupili na neklidnou vlhkou půdu.

Gordy cítil, že se po celém těle chvěje a jen s největším sebezapřením potlačoval napětí, které se ho zmocnilo. "Na obzoru nejsou žádné dinosauři ani krvelační tygři," oznámil s nucenou bezstarostností.

"Ještě dlouho ani nebudou," poznamenal za ním Terry, ale vzápětí se mu z úst vydralo: "Panebože!"

V úžasu se rozhlížel kolem sebe. Bylo bezvětrí, vzduch byl teplý a vlhký. Všude kolem nich se tísnily obrovské stromy, nebo spíš něco, co se stromům na první pohled podobalo. Nad jejich hlavami se vznášel hustý, tmavý mrak.

Gordy se zachvěl. "Podej mi ty mravence," požádal ho.

De Terry mu je mlčky podal. Gordy vyhloubil v měkké půdě jamku a z termosky do ní opatrně vysypal jednu z mravenčích královen, které vyhrabal na své zahradě. Z břicha jí visel slizký střepec vajíček. O pár metrů dál - věděl sice, že by měl ještě kus poodejít, ale bál se příliš vzdalovat od de Terryho a stroje - udělal další jamku a zopakoval celou operaci.

Přinesl osm královen. Když zahrabal i tu poslední, termosku odhodil a vrátil se zpátky.

"Hotovo," řekl.

De Terry si ulehčeně vydechl. Jeho napjatý výraz se náhle uvolnil a na tváři se mu objevil rozpačitý úsměv. "Teď se cítím téměř jako Bůh," řekl. "To je přece úžasné, doktore Gordy! Ať mi někdo vypráví o historických událostech - tohle je všechny přetrumflo. Když se nad tím zamyslím, mohla by se nám snad vyrovnat jenom Potopa. Vlastně ani ta ne. My jsme stvořili novou rasu, novou civilizaci."

"Jestli to ti mravenci přežijí, tak ano." Gordy setřel se stroje času vlhkou skvrnu a povzdychl si. "Jen jsem zvědavý, jak budou vycházet s lidmi," dodal.

Chvíli stáli mlčky pohrouženi do myšlenek. Odkudsi z džungle kapradin se najednou ozval chraplavý zvířecí výkřik. Oba muži se s obavami rychle podívali oním směrem. Čas však ubíhal a zvíře se neobjevovalo.

Nakonec se ozval de Terry: "Měli bychom se už raději vrátit."

"Dobrá." Strnule nastoupili do těsného prostoru stroje času.

Gordy stál nehnutě, rukama svíral řídící mechanismus a myšlenkami byl u mravenců. Za předpokladu, že to přežijí - a za podmínky, že za čtyřicet miliónů let dorostou do větších rozměrů a vyvine se jim mozek - co bude pak? Budou s nimi lidé schopni žít ve shodě? Anebo se všichni spojí proti cizí rase?

Mohl by tento čin zabránit válkám mezi lidmi a - tady jeho myšlenky udělaly zoufalý skok - mohl by tímhle Gordy zamezit válce, která mu zabila celou rodinu?

De Terry se vedle něj netrpělivě snažil uhnízdít, Gordy vyskočil, zapnul přístroj a oni se ocitli v záhadném matematickém víru, který by mohl být klidně i čtvrtým rozměrem.

Stroj času se zastavil uprostřed města, ale to město - to nebyl Detroit. Vlastně to vůbec nebylo lidské město.

Stroj stál v úzké uličce, kterou napůl zatarasil. Kolem něj se tyčily kovové kónické stavby, z nichž některé dosahovaly výšku pětatřiceti metrů. Ulicí se pohybovala jakási vozidla... jedno z nich zamířilo k nim a pár metrů od nich zastavilo.

"Doktore Gordy!" zašeptal vzrušeně de Terry. "Vidíte je?"

Salva Gordy naprázdno polkl. "Ano. Vidím," odpověděl.

Vystoupil ze stroje času a zastavil se. Už se nemohl dočkat toho, až pozdraví rasu, které dal život.

Tito tvorové v trojkolkách byli potomci mravenců, které zahrabal v prehistorickém lese. Za průsvitnými stěnami jejich dopravních prostředků je mohl poměrně jasně rozeznat.

De Terry stál těsně za ním a Gordy přímo cítil, jak se jeho mladší společník chvěje. "Vypadají odporně," řekl Gordy s přívětivým výrazem v obličeji.

"Odporně? Jsou děsiví."

Mravencovitě bytosti dosahovaly výšky dospělého člověka, vypadaly přísně a na pohled působily nechutně - asi jako švábi. Gordy s překvapením zjistil, že vlivy mutace se objevily ještě více na jejich očích než tělech. Namísto složených mozaikových očí typických pro hmyz se jim vyvinula duhovka, rohovka i zorničky. Neměli je ale kruhové, ani svislé, jako například kočky, ani vodorovné, jako mají koně, ale tvořily je nepravidelné skvrny. Přesto jejich oči vypadaly jako oči obratlovců a na hnědočerné kruhové hlavě mravenců působily divně a nepřirozeně.

Gordy postoupil o krok vpřed a mravenci vzápětí vystoupili ze svého vozidla. Mravenci a lidé se zastavili a vzájemně se chvíli mlčky pozorovali.

"Co mám dělat?" zeptal se Gordy přes rameno Terryho.

De Terry se krátce zasmál - anebo si povzdechl, Gordy si tím nebyl jist.

"Zkuste na ně promluvit," řekl. "Nic jiného vám nezbývá."

Gordy rozpačitě polkl. Rozhodně neměl v úmyslu bavit se s těmito tvory anglicky. Byl si jistý tím, že ani angličtině ani jakémukoliv jinému jazyku založenému na zvucích, by stejně nerozuměli. Uvědomil si, že se na ně mírumilovně usmívá, ale to bylo stejně úplně hloupé... vůbec nepochyboval o tom, že tu neměli žádné předchůdce, díky kterým by mravenci mohli pochopit, co znamená lidský úsměv.

Gordy pozvedl dlaň, udělal výrazné přátelské gesto a čekal, jak na něj hmyz zareaguje.

Nepohli ani svailem.

Gordy se kousl do rtu. Připadal si jako hlupák, ale přesto se mravencům uklonil.

Mravenci nezareagovali. Zezadu se opět ozval Terry. "Zkuste na ně mluvit, doktore Gordy."

"To je hloupost," odvětil Gordy. "Nemohou mě přece slyšet." Nebylo to ale o nic nesmyslnější než cokoliv jiného. Neochotně je tedy oslovil - každé slovo se snažil vyslovit co nejpečlivěji: "Jsme... přátelé..."

Mravenci ani teď nereagovali. Prostě tam stáli a očima, které nemrkaly, zírali na Gordyho. Nepřešlápli si z nohy na nohu, jak by to udělali lidé, ani se nepoškrábali, nedal se dokonce zachytit ani sebemenší pohyb způsobený dýcháním. Prostě a jasně... stáli tam jako sochy.

"Panebože," řekl de Terry. "Nechte mě, teď to zkusím já."

Postavil se před Gordyho, tváří v tvář mravencům. Rukou ukázal na sebe. "Já jsem člověk," řekl. "Savec." Potom ukázal směrem k mravencům. "Vy jste hmyz... Tamten přístroj," ukázal na stroj času, "nás přenesl do prehistorie, kde jsme vám pomohli vzniknout." Čekal, co udělají, ale nic se nedělo. De Terry nervózně zamlaskal a zkusil to ještě jednou. Ukázal na špičaté kovové stavby. "Tohle je vaše město," řekl.

Gordy tyto jeho pokusy sledoval s pocitem beznaděje. Cosi se dotklo jeho řídkých vlasů na zátylku a on automaticky sáhl dozadu, aby si vlasy uhladil. Jeho ruka narazila na jakýsi tvrdý neživý předmět - nebyl studený, ale na dotyk působil vlhce. Rychle se otočil a uviděl, že je vzadu obstoupilo asi půl tuctu mravenců větších rozměrů. Trubci, napadlo ho, mají je ale vůbec mravenci? "Johne," zavolal na něj tiše, ale vzápětí mu záda stiskla na pohled slaboučká a křehká klepeta, stejná, jaké před chvílí ucítil na zátylku. Nejdřív se mu zdálo, že jsou příliš slabá na to, aby mu mohla ublížit, ale když sebou instinktivně škubl, aby se z jejich sevření vymanil, skrz oblečení se mu do masa zarylo tisíce ostrých háčků. Měl pocit, jako by se zachytil o řadu rybářských návnad. Vykřikl nahlas: "Johne! Pozor!"

De Terry, který právě v hlubokém předklonu ukazoval na housenkovité stopy vozidel mravenců, se překvapeně vztyčil a ohlédl se. Otočil se a dal se na útěk, ale chytili ho hned. Gordy zaměstnaný vlastními starostmi ho ztratil z dohledu a vzápětí zaslechl už jen jeho výkřik plný bolesti.

Když už měli mravenci Gordyho pevně ve své moci, přestal se vzpírat. Cítil, jak mu po rameni stéká teplá krev a zdálo se mu, že je stahován z kůže. Visel mezi dvěma velkými mravenci a povšiml si, že první dvojice těch menších mravenců je pořád na stejném místě - tam kde vystoupili ze svého vozidla - a všechno bez jediné známky pohybu pozorují.

Do nosu ho udeřil nakyslý zápach, který ti tvorové vydávali, a mimoděk ho napadlo, jestli i on jim takhle nesnesitelně zapáchá. Dva menší mravenci se konečně pohnuli a na svých osmi tenkých končetinách zamířili ke stroji času. Gordyho věznitelé se vydali za nimi a tehdy konečně uviděl de Terryho. Jeho mladší společník visel bezvládně ve zdvižených končetinách jednoho z mravenců, kterého po stranách doprovázeli další dva. Ze zátylku mu stékala krev. Je v bezvědomí, pomyslel si Gordy mechanicky a zadíval se znovu na mravence u stroje času.

Nebyl to optimistický pohled. Mravenci mezitím přistoupili ke stroji a on zklamaně pozoroval, jak tam zase jen nehnutě stojí. V tu chvíli zaslechl Terryho zachroptění a slabě zaklel. "Je ti něco, Johne?" zavolal na něj.

De Terryho tvář se zkřivila. "Je mi dost zle. Co se stalo?"

Gordy v rozpacích potřásl hlavou, protože nevěděl, co na to má říct. V příštím momentu dva menší mravenci jako na povel odstoupili od stroje času a zamířili k de Terryho. Další slova uvázla Gordymu v hrdle. Jeden z mravenců totiž pomalu natáhl přední končetinu a zamířil s ní na de Terryho hrud.

Gordy jen sledoval, jak se vzdálenost mezi končetinou a de Terryho hrudí zkracuje. "Johne!" vykřikl, ale to už bylo po všem. V uších mu zazněl de Terryho výkřik... otočil hlavu. Periferním viděním jen zahlédl, jak se pilovitá končetina pohybuje směrem nahoru a dolů, ale de Terry už v tu chvíli protestovat nemohl.

Salva Gordy seděl na zemi opřený o stěnu, díval se před sebe na nehybné mravence a ti se zase dívali na něj. Nebýt toho, co se stalo s de Terryem, neměl by si na co stěžovat.

Mravenci mu pochopitelně neposkytli nic z pohodlí, kterým lidstvo nešetří ani na svých zločincích, ale dali mu najíst a nechali ho spát - samozřejmě tehdy, když to vyhovovalo jim. Jisté věci naznačovaly, že jim, svým způsobem, záleží na tom, aby se cítil dobře. Přinesli mu jakousi masitou břečku, a když ji po půl hodině vyzvrátil, začali mu jeho osmínozí hostitelé nosit nejrozmanitější potraviny, z nichž některé druhy ovoce se daly jakž takž pozřít. Nemohl si stěžovat ani na zimu ani na to, že místnost, v níž byl, neměla okna a nebylo tam na čem sedět, protože to bylo dáno tím, že takové věci prostě mravenci nepotřebovali. Pochopitelně nevěděl, jak je požádat, aby mu nějakou stoličku přinesli.

Bylo to dost nepříjemné. Tohle... a ještě vzpomínka na de Terryho.

Posunul se na tvrdé podlaze, aby si jeho záda našla nový opěrný bod, a opět se zadíval na skupinku mravenců, kteří z něj nespouštěli svoje skvrnitě oči.

Dva z nich začali rozkládat jakýsi hranatý předmět, který vypadal jako fotoaparát. Na přední straně to mělo cosi lesklého, mohly to být čočky. Zachmuřeně se díval přímo na ono místo. Opět ucítil nakyslý zápach...

Musel si přiznat, že se události zatím nevyvíjely tak, jak předpokládal. Celou dobu v sobě skrýval naději, že jeho čin pomůže sjednotit lidstvo a urychlí jeho vývoj. Dobře věděl (a necítil ani stín pochybnosti), že nepřítelství pramení z odporu k věcem, které jsou do jisté míry odlišné. Prvním nepřítelem člověka je jeho rodina - protože mu je nejblíží - ale všichni drží pospolu proti ostatním rodinám z druhé strany ulice. Jeho sousedi se však stávají spojenci v boji proti obyvatelům jiné čtvrti někde ve městě - a jeho město je pro něj srdcem národa - a ve jménu národa musí ve válce položit i vlastní život.

Gordy tajně doufal, že cizí, odlišná rasa poslouží lidstvu jako tmel - společný nepřítel, který ho sjednotí. Kdyby tedy mělo dojít k nějakému konfliktu, nedošlo by k boji člověka s člověkem, ale lidí proti mravencům.

Tato jeho tajná naděje se však záhy rozplynula, protože mravenci jednoduše vůbec nedovolili, aby se ulehl na podlahu a rozhodl se, že se trochu prospí. Spánek ale ne a ne přijít. Neustále ho pronásledovala utkvělá představa, že vyhubil vlastní rasu tím, že jí nedovolil, aby se vůbec zrodila. Dokonce mu přišlo na mysl, že je největším vrahem od dob Kaina a překvapil ho fakt, že jeho ruce nejsou potřísněny krví lidstva.

Na jakýsi nepostřehnutelný signál k němu přistoupil jeho strážce a přinutil ho vstát. Gordy se poslušně nechal odvést k nízkému východu z místnosti, kterým musel projít po čtyřech. Kráčeli po dlouhé chodbě, až nakonec vyšli ven do jasného slunečného dne.

Ostré světlo ho oslepilo. Poloslepý následoval mravence s náramkem přes jakési náměstí směrem k jedné z jehlanovitých staveb. Tam je u kupy kovových součástek očekávali další mravenci. Gordy ty součástky ihned poznal. Byl to jeho stroj času... do posledního šroubečku rozebraný.

Mravenec ho netrpělivě popostrčil a Gordy pochopil, co po něm chtějí. Rozebrali mu stroj času, aby si ho mohli prostudovat a teď chtějí, aby jim ho znovu složil.

Při představě, že bude moci alespoň na chvíli zaměstnat své ztuhlé prsty a nečinný mozek, se mu udělalo hned lépe. Natáhl se tedy pro podivné mravenčí nástroje.

Čtyřikrát se najedl a jednou vyspal, aniž se pohnul z blízkosti jehlanovité budovy. Potom byl stroj času opět složený.

Gordy od něho kousek poodstoupil. "Teď je to všechno vaše," řekl pyšně. "Mohu vás tím odvézt, kam budete chtít. Berte to jako dar lidstva vaší civilizaci."

Mravenci mlčeli. Když se podíval, všiml si, že mezi nimi stojí i ti větší, které považoval za trubce. Všichni tam zase stáli jako sochy.

"No tak, co je s vámi?" zeptal se překvapeně. Vzápětí ho zezadu uchopily mravenčí končetiny.

Gordy nejprve ucítil náhlou závrať, ale v okamžení ji vystřídal strach a nenávisť.
Vzepřel se bolestivému sevření

lidstvo vyvinulo.

Přístroj byl už podle všeho připravený a Gordy v očekávání pozvedl zrak. Mravenci začali postupně odcházet, až v místnosti zůstali jen dva. Jeden byl menší postavy a měl jakýsi náramek na přední končetině.

Zřejmě to byl jeho osobní stážce - druhého Gordy ještě neviděl.

Oba mravenci před ním stáli nehybně tak dlouho, až to Gordyho začalo unavovat. Opět změnil polohu,

a aniž bral ohled na ostré háčky, které mu pronikaly pod kůži, kopnul směrem k mravenci. Osvobodil si jednu ruku, i když mu z ní ostny vytrhly kus masa, ale cítil, jak se jeho okovaná bota vnořila do mravencova vypouklého oka. Mravenec vyrazil pisklavý zvuk a vztyčil se na čtyřech zadních končetinách.

Gordyho to vymrštilo vysoko do vzduchu. Když dopadl na zem, rychle se pokusil odplazit z blízkosti zmítající se obludy. S bolestivým sténáním se ztěžka zvedl na nohy, otočil se a kulhaje padl do stroje času, který stál hned za ním. Dřív, než k němu stačili doběhnout ostatní mravenci, podařilo se mu zapnout mechanismus.

Na zemi sebou křečovitě zmítala odtržená dutá končetina nejbližšího mravence. Málem mu dopadla na podlahu stroje, tak byl mravencům blízko. Gordy zastavil stroj na místě, odkud - tehdy ještě s Terryem - odstartovali. Byla to ona úplně stejná chvějící se půda, a on vyčerpaně zůstal ležet na řídicím pultu.

Udělal chybu; oba, on i de Terry, se spletli, teď už o tom neměl nejmenších pochyb. Ještě přece musí existovat nějaká možnost, jak to všechno napravit. Podíval se ven a zahleděl se na pravěký les. Místo se mu nezdálo příliš povědomé, kapradiny rostly řidčeji než při prvním přistání. Přestože se stroj odchýlil v prostoru, doba byla určitě stejná, v tom se na stroj mohl spolehnout. Právě někde v těchto místech jsem vydal svět napospas mravencům, přemýšlel. A právě tady to musím zase odčinit. Mohl bych najít místo, kde jsem je zahrabal, a rozdupat je... anebo bych mohl zadržet sám sebe ještě dřív než je zahrabu...

S náhlým záchvatem paniky vyběhl ze stroje času. Vzrušením byl stále téměř ochromený. Jeho smysly se nedokázaly ještě plně vzpamatovat z nedávných událostí, při nichž jen o vlasek unikl smrti. A je tu vůbec v bezpečí? Vzpomněl si na zvířecí výkřik, který je vylekal při první návštěvě, a při představě, že by se mohl stát potravou kdovíjakého dinosaura, se otřásl... A mravenčím královnám by už nic nedokázalo zabránit, aby v klidu daly život svému hrůznému potomstvu.

Srdce mu poskočilo, když mezi kapradinami zahlédl záblesk kovu. V této době a na tomto místě to mohlo znamenat jen jedinou věc - stroj času!

Rozběhl se podle kapradovitých stromů porostlých tlustou vrstvou mechu a v dále před sebou skutečně uviděl stroj času. Přidal do kroku, vzápětí se však zarazil a na vlhké půdě uklouzl. Místo jednoho stroje tam stály dva.

Ten vzdálenější byl jeho vlastní a skrz hustý porost v něm rozeznal dvě postavy: sebe a de Terryho.

Bliže k němu byl ještě jeden stroj, byl větší a měl velmi podivný tvar.

Vyřítila se z něj skupina černých mravenčích těl a rozběhla se rovnou k němu.

No samozřejmě, pomyslel si Gordy, když se otočil a dal se do zoufalého běhu, měli dost času na to, aby si podrobně prostudovali můj stroj a aby si

podle něj postavili svůj vlastní. A určitě si dávno uvědomili, co musí udělat, chtějí-li si zajistit vlastní bezpečnost. Nesmějí ho nechat na živu.

Gordy znovu uklouzl a vzápětí ucítil, jak se na něj vrhá první mravenec. Když se v šílené hrůze nadýchl, pochopil, jaké zvíře to tehdy v hlubinách pravěkého lesa vykřiklo.